

Im. 22/820

177

År 1982 den 3.mai ble rett holdt i rettssal nr. 4, Tromsø Post- og Tinghus, Tromsø.

Rettens formann:

Dommerfullmektig Inga Merethe Vik med alminnelig bemyndigelse.

Domsmenn:

Martin Bøttelisen og Egil Jchansen som begge har avgitt forsikring før.

Protokollfører:

Rettens formann.

Sak nr.:

164, 170, 171, 172/81 S og 9, 10, 34/82 S. Den offentlige påtalemyndighet mct:

- ~~1. [Redacted]~~
- ~~2. [Redacted]~~
- ~~3. Bisset Mannes, f. 27 12 54,~~
- ~~4. [Redacted]~~
- ~~5. [Redacted]~~
- 6. Anniken Dulin, f. 26 09 49,

Tiltalt for:

Overtredelse av straffelovens § 353.

Til stede:

Aktor, politiadjutant Torstein Rugtvedt. De tiltalte møtte med unntak av Mannes og Martinsen.

.....
.....
År 1982 den 5.mai ble rett igjen satt. Etter forutgående rådslagning og stemmegivning for lukkede dører ble det for åpne dører avsagt slik

d o m :

Politimesteren i Troms har i medhold av straffeprosesslovens § 377, 4.ledd oversendt til Tromsø byrett motsagte forelegg mct

~~1. Gunnhild Nasen, f. 17 08 50, bor i N 202 Storbrogåsen Strømen, 8800 [Redacted], student, ugift, ikke forsørgelsesbyrde, ufremuende, inntekt 1982: Ikke på det rene om hun kan ta sommerjobb på grunn av operasjon, ikke tidligere straffedømt eller botelagt (sak nr. 164/81 S).~~

1227
82/12

~~Ellen M. ... f. 12.08.57, bor: Brinkun 28, 9000 Tromsø,~~
sykepleier, ugift, ikke forsørgelsesbyrde, uformuende, inntekt
1981 kr 86.000,- 1982 omtrent det samme, ikke tidligere straffedømt eller bøtelagt (sak nr. 170/81 S),

~~Stine ... f. 27.12.54, bor: Bjørnøygt. 3, 9000 Tromsø,~~
hjelpepleier, ugift, uten forsørgelsesbyrde, uformuende, inntekt
1980 kr 65.000,- brutto, ikke tidligere straffedømt eller bøtelagt (sak nr. 171/81 S),

~~Min ... f. 26.12.56, bor: Brinkun 24, 9000 Tromsø,~~
sykepleier, ugift, uten forsørgelsesbyrde, uformuende, inntekt
1980 kr 69.000,-, ikke tidligere straffedømt eller bøtelagt
(sak nr. 172/81 S),

~~... f. 19.01.56, bor: ... 5000 ...~~
115, 9000 Tromsø, student, ugift, uten forsørgelsesbyrde, uformuende, inntekt 1981 i underkant av kr 10.000,-, inntekt 1982 omtrent det samme, ikke tidligere straffedømt eller bøtelagt (sak nr. 9/82 S),

X)

6. Annikken Dulin, f. 26 09 49, bor: Elevheimen, Strandvn. 115, 9000 Tromsø, student, ugift, forsørger et barn, uformuende, ingen inntekt 1982, ikke tidligere straffedømt eller bøtelagt (sak nr. 10/82 S),

~~... f. 13.07.58, bor: Strandvn. 115, 9000 Tromsø,~~
student, ugift, uten forsørgelsesbyrde, uformuende, inntekt
1981 ca. kr 50.000,-, 1982 inntekt for sommerjobb, i underkant
av kr 10.000,-, ikke tidligere straffedømt eller bøtelagt
(sak nr. 34/82 S),

hvor foreleggene trer i stedet for tiltalebeslutninger og de bøtelagte tiltales for overtredelse av

straffelovens § 353 - X)

for å ha begitt seg hen på sted, hvortil adgang av øvrigheten var forbudt, eller medvirket hertil,

ved den 17 11 81 å ha begitt seg til anleggsveien, Stilla Cavcc i Alta, til tross for at dette var forbudt av politimesteren i Vest-Finmark, ved ferdselsforbud av 03 10 81 trådt i kraft av 05 10 81.

X) Innbringelse 10.11.81 kl. 06.10 Tverrelva

X) [redacted] ble ilagt forelegg for overtredelse 17 11 81 med bøter på kr 5.000,- for [redacted] og [redacted] og på kr 4.000,- for [redacted]. Likelydende forelegg var utferdiget til Halle for overtredelse 30 11 81 med en bot på kr 4.000,-. Dulin for overtredelser 10. og 12 11 81 med bøter på kr 4.000,- og kr 5.000,- og Dauidsen for overtredelser 10., 12. og 30 11 81 med bøter på kr 4.000,-, kr 5.000,- og kr 6.000,-. [redacted] fikk forelegg for overtredelse 14 10 81 med noen annen ordlyd enn ovennevnte:

"ved den 14 10 1981 å ha begitt seg til anleggsveien i Stilla i Alta, til tross for at dette var forbudt av politimesteren i Vest-Finnmark, eller medvirket hertil".

Retten legger til grunn at realiteten i gjerningsbeskrivelsen her er den samme som i foreleggene mot de øvrige tiltalte. I forelegget var boten satt til kr 4.000,-. Retten har i medhold av straffeprosesslovens § 134 forenet sakene mot de sju til felles behandling.

Hovedforhandling ble holdt 3.mai 1982. Tiltalte [redacted], [redacted] Dulin og [redacted] møtte og avga forklaring. De erkjente alle å ha forholdt seg i overensstemmelse med foreleggene, men erkjente ikke straffeskyld. Tiltalte [redacted] var lovlig stevnet, men møtte ikke. I brev av 23.april d.å. mottatt 27.april har [redacted] begjært saken mot henne utsatt:

"Ang. stevning - offentlig straffesak.

Har fått innkallelse til retten 3/5 kl. 9.30. Fikk beskjed 22/4 og har allerede planlagt å reise sørøver fra 23/4 - 17/5. [redacted] deretter avspasering og ferie fram til [redacted]. Jeg ber derfor om at min rettssak blir forskjøvet til jeg er kommet tilbake. Jeg blir ikke å møte i retten 3/5".

I brev av 28.april d.å. sendte retten brev med følgende ordlyd til [redacted].

"Deres sak vil bli fremmet til behandling som fastsatt den 3. mai d.å., da retten ikke finner å kunne utsette saken på bakgrunn av den oppgitte årsak til Deres fravær.

Saken vil bli fremmet også uten Deres nærvær såfremt retten kommer frem til at Deres nærværelse er unødvendig av hensyn til sakens opplysning, jfr. straffeprosesslovens § 374, 1.ledd, jfr § 310, 1.pkt."

Retten besluttet å fremme sakene mot [redacted] i det den fant deres nærvær unødvendig av hensyn til sakens opplysning og at det heller ikke forelå opplysninger som ga grunn til å anta at de hadde lovlig forfall, jfr. straffeprosesslovens § 374, 1. led. jfr. § 310, 1.pkt. Forhandlingene forløp slik rettsboken viser.

SKYLDSPØRSMÅLET

[redacted]

Retten har ingen forklaringer fra de tiltalte å støtte seg til. De har ikke møtt til tross for at de var lovlig stevnet. Det er ikke opplyst eller sannsynliggjort at [redacted] har hatt gyldig forfall. Når det gjelder [redacted] vises til hennes begjæring om utsettelse i brev av 23.april d.å. hvor det opplyses at hun "ikke blir å møte i retten 3/5". De tiltalte er i innkallingen gjort kjent med at deres uteblivelse kan bli ansett som tilståelse. Retten finner ikke at det er noe som taler mot at de er skyldig. Overenstemmende med straffeprosesslovens § 377, 5. ledd, jfr. § 253 siste punktum legger retten til grunn at deres uteblivelse må ansees som tilståelse. Dette gjelder både for så vidt angår de objektive straffbarhetsvilkår og for så vidt angår kravet om skyld. [redacted] finnes å ha handlet som beskrevet i tiltalen og forholdet rammes av den anførte straffebestemmelse. Det foreligger en forsettlig handling. Da det ikke kan ses å foreligge noen straffeutelukkende omstendighet blir de tiltalte å dømme i samsvar med tiltalen.

2. [redacted] Annikken

Duling og [redacted]
På grunnlag av de tiltaltes egne erkjennelser finner retten det bevist at de har forholdt seg som beskrevet i foreleggene. De har begitt seg til anleggsveien, Stilla Cavcc i Alta til tross for at de visste at dette var forbudt av politimesteren i Vest-Finnmark. Ferdselforbudet av 3.oktober 1981 som trådte i kraft 5.oktober 1981 var kunngjort og velkjent for alle.

Retten finner det etter dette godtgjort at såvel de objektive som subjektive vilkår for fellelse etter straffelovens § 353 er oppfylt.

100
12.1
-81

De tiltalte har anført at de følte seg moralsk forpliktet til å handle slik de gjorde. Det ble vist til hensynet til den samiske minoritet og naturvern og næringsliv i utbyggingsområdet. Det ble også vist til den mangelfulle saksbehandlingen forut for vedtaket om utbygging.

Retten forstår de ovennevnte anførsler således at de tiltalte påberoper seg nødverge- og nødrettsbestemmelsene i straffelovens §§ 48 og 47 som straffrihetsgrunner.

Det er imidlertid klart at nevnte innsigelser ikke kan føre frem. Høyesterett har fastslått at vedtaket om utbygging er lovlig og har klart avvist alle de nevnte innsigelser som grunnlag for frifinnelse, jfr. særlig Rt. 1981 s. 21 og 26-28.

STRAFFEUTMÅLING.

Retten vil peke på at de tiltalte ikke tidligere er domfelte eller bøtelagte. Videre vises det til at aksjonene i Stilla har vært gjennomført ut i fra ideelle motiver. Høyesterett har imidlertid i en kjennelse av 27.juni 1981, L.nr. 106/1981 S.nr. 161/1981 gitt inntrykk for at tiltaltes motivering må spille en underordnet rolle under utmålingen av straffen.

I skjerpende retning legger retten vekt på at demonstrasjonene også har hatt til formål å hindre iverksetting av et lovlig fattet vedtak om utbygging. Videre legger retten vekt på at det her er tale om organisert ulydighet og at aksjonene har fortsatt etter at samfunnet har sagt klart fra at de er ulovlige. De tiltalte måtte være klar over at deres små-aksjoner nødvendigvis gjorde vakthold fra politiet og at det offentlige ble påført betydelige omkostninger ved deres aksjoner. Særlig av almenpreventive hensyn må det i slike tilfeller reageres med en streng reaksjon. Også individualpreventive hensyn kan anføres.

Ved utmålingen av straffen vil imidlertid de tiltaltes økonomiske situasjon sette en grense for straffens størrelse selv om det straffbare forhold skal veie tyngst, jfr. straffelovens § 27 og Høyesteretts kjennelse av 27.juni 1981, L.nr. 106/1981, S.nr. 161/81.

Dulin og [redacted] funnet skyldig i henholdsvis 2 og 3 overtredelser av straffelovens § 353 i november 1981. Ved utmålingen av straffen vil retten anse de første forgåelsene som en skjerpene omstendighet i forhold til den siste forgåelsen, jfr. Høyesteretts dom av 28. august 1981, L.nr. 94 B/1981, S.nr. 138/1981.

Aktor har nedlagt påstand om at de tiltalte dømmes til straff av bøter. [redacted] på kr 4.000,-, [redacted] og [redacted] på kr 5.000,-, Dulin på kr 6.000,- og [redacted] på kr 7.000,-, alle subsidiært 20 dagers fengsel med unntak av Dulin og Davidsen på 30 dager.

[redacted] er begge studenter og har liten eller ingen inntekt. Retten finner at straffen passende kan settes til en bot på kr 3.000,-. [redacted] har inntekt som hjelpepleier/sykepleiere. Deres straff settes passende til bøter på kr 5.000,- som foreslått av aktor. Den subsidiære fengselsstraff settes til 20 dager for de nevnte fem personer. [Dulin har overtrådt ferdselsforbudet to ganger. Hun har vanskelig økonomi som student og med et barn å forsørge. Hun lever på barnebidrag og trygd. Retten finner at straffen passende kan settes til 5.500,-, subsidiært 30 dagers fengsel.

[redacted] har overtrådt ferdselsforbudet tre ganger. Hun er student og har kun inntekt fra sommerjobb. Straffen settes passende til en bot på kr 7.000,- i overensstemmelse med aktors forslag, subsidiært 35 dagers fengsel.

SAKSOMKOSTNINGER

Aktor har nedlagt påstand om at de tiltalte idømmes sakskomkostninger med kr 1.000,- hver, dog [redacted] med kr 700,- hver.

I følge straffeprosesslovens § 451, 1.ledd skal domfelte pålegges å erstatte statskassen "de nødvendige omkostninger ved forfølgningen".

Av kostnader ved rettsforfølgningen er det bare godtgjørelsen for aktors arbeid - inklusive arbeid med å forberede seg til hovedforhandling det er hjemmel for å dekke, jfr. straffeprosesslovens § 452, 1.ledd.

I en viss utstrekning må det offentliges utgifter i forbindelse med saken kunne kreves erstattet, jfr. det omfattende uttrykket i straffeprosesslovens § 451, 1.ledd. Det kan ikke kreves dekning for arbeid fastlønnede polititjenestemenn har utført i sin ordinære arbeidstid, jfr. motsetningsvis straffeprosessloven § 452, 1.pkt. Retten legger imidlertid til grunn at direkte utgifter politiet har hatt med å bringe de straffbare handlinger til opphør må kunne kreves dekket. Denne løsningen er lagt til grunn i en rekke av dommene som er avsagt etter demonstrasjonene mot utbyggingen av Alta-Kautokeino vassdraget. Det vises også til Rt. 1974 side 1410 flg. hvor Høyesteretts kjæremålsutvalg fastslår at en promillekjører kan dømmes til å erstatte det offentliges utgifter ved blodprøve og også antak at eventuell overtids- eller ekstrabetaling til tjenestemennene går inn under erstatningsansvaret. I følge straffeprosesslovens § 452, 2.ledd skal erstatningsbeløpet avpasses etter domfeltes skyld og økonomiske evne. Sakskostninger skal imidlertid ikke pålegges hvis domfelte mangler evnen til å betale en rimelig andel, eller betalingen vil innebære et uforholdsmessig inngrep i vedkommende økonomiske forhold.

De utgifter det offentlige har hatt ved å fjerne demonstranter fra Stilla har vært betydelige. I utgangspunktet må hver av demonstrantene kunne holdes ansvarlig for en forholdsmessig del av disse utgiftene. Retten vil også peke på at aksjonene var organisert og at demonstrantene måtte forstå at politiet ville gripe inn. I tillegg kommer godtgjørelsen for aktors arbeid med nærværende sak.

Retten finner det passende å pålegge ~~_____~~ og ~~_____~~ et omkostningsansvar på kr 1.000,-, Dulin på kr 800,- og ~~_____~~ på kr 600,-.

Dommen er enstemmig.

D o m s s l u t n i n g :

██████████, 17.11.00-00 dømmes for en overtredelse av straffelovens § 353 til en straff av bot til statskassen stor kr 3.000,- - kronerretusen 00/100 - . Bliir ikke boten betalt trer i dens sted 20 - tjue - dagers fengsel.

██████████ dømmes til å betale til statskassen kr 600,- - kronersekshundre 00/100 - i saksmkostninger.

██████████, 18.08.55 dømmes for en overtredelse av straffelovens § 353 til en straff av bot til statskassen stor kr 5.000,- - kronerfemtusen 00/100 - . Bliir ikke boten betalt trer i dens sted 20 - tjue - dagers fengsel.

██████████ dømmes til å betale til statskassen kr 1.000,- - kronerrettusen 00/100 - i saksmkostninger.

██████████ dømmes for en overtredelse av straffelovens § 353 til en straff av bot til statskassen stor kr 5.000,- - kronerfemtusen 00/100 - . Bliir ikke boten betalt trer i dens sted 20 - tjue - dagers fengsel.

██████████ dømmes til å betale til statskassen kr 1.000,- - kronerrettusen 00/100 - i saksmkostninger.

██████████ dømmes for en overtredelse av straffelovens § 353 til en straff av bot til statskassen stor kr 5.000,- - kronerfemtusen 00/100 - . Bliir ikke boten betalt trer i dens sted 20 - tjue - dagers fengsel.

██████████ dømmes til å betale til statskassen kr 1.000,- - kronerrettusen 00/100 - i saksmkostninger.

████████████████████ dømmes for en overtredelse av straffelovens § 353 til en straff av bot til statskassen stor kr 3.000,- - kroner tretusen 00/100 -. Bli r ikke boten betalt trer i dens sted 20 - tjue - dagers fengsel.

████████████████████ dømmes til å betale til statskassen kr 600,- - kroner sekstusen 00/100 - i saksmkostninger.

Annikken Dulin, f. 26 09 49 dømmes for to overtredelser av straffelovens § 353 til en straff av bot til statskassen stor kr 5.500,- - kroner femtusen femhundre 00/100 -. Bli r ikke boten betalt trer i dens sted 30 - tretti - dagers fengsel.

Annikken Dulin dømmes til å betale til statskassen kr 800,- - kroner åttehundre 00/100 - i saksmkostninger.

████████████████████ dømmes for tre overtredelser av straffelovens § 353 til en straff av bot til statskassen stor kr 7.000,- - kronersjutusen 00/100 -. Bli r ikke boten betalt trer i dens sted 35 - trettifem - dagers fengsel.

████████████████████ dømmes til å betale til statskassen kr 1.000,- - kroner ettusen 00/100 - i saksmkostninger.

Retten hevet.

Inga Merethe Vik, dfm.

Martin Bøttclfsen

Egil Jchansen